Development Strategies in Medical Education

Autumn 2024. Vol 11. Issue 3

Research Article

Investigating the students' satisfaction with their field of study and its related to mental health status and related factors among the students of Saveh University of Medical Sciences: In 2021

***Edris Hoseinzadeh[1] , Bita Ghasemi[1] , Khadijeh Jafari[2]**

1. Department of Environmental Health Engineering, Saveh University of Medical Sciences, Saveh, Iran.
2. Department of Environmental Health Engineering, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran.

Use your device to scan and read the article online

Citation: Hoseinzadeh E, Ghasemi B, Jafari K. Investigating the students' satisfaction with their field of study and its related to mental health status and related factors among the students of Saveh University of Medical Sciences: In 2021. Development Strategies in Medical Education. 2024; 11(3):233-248. [In Persian]

Article Info:
Received: 12 Oct 2024
Accepted: 13 Aug 2024
Available Online: 20 Dec 2024

*** Corresponding Author:**
Dr Edris Hoseinzadeh
Address: Saveh University of Medical Sciences, Saveh , Iran.
Tel: +98 9358840365
E-mail: e.hoseinzadeh@savehums.ac.ir

Key Words:
Personal Satisfaction, Students, Academic Discipline, Mental Health, University.

ABSTRACT

Introduction: Student satisfaction is an indicator of the effectiveness of all educational areas in terms of scientific and practical aspects, and it refers to a set of consistent and inconsistent feelings an individual has toward their academic discipline. This study aimed to investigate students' satisfaction with their field of study and the related factors at Saveh University of Medical Sciences.

Methods: This present descriptive-cross-sectional study was conducted in 2021. Sampling was carried out using stratified random sampling from among all academic disciplines and different cohorts. Ultimately, 100 students from 7 academic disciplines who had completed at least two semesters of study were included in the study. Data were collected using the standard General Health Questionnaire and a questionnaire on satisfaction with the academic discipline, which had previously been developed by some researchers and had established validity and reliability. Descriptive statistics (frequency, mean, mode, etc.) and inferential statistics (Spearman correlation coefficient and independent t-test) were employed for data analysis.

Results: Seventy-two percent of the participating students in the study were female, and 62% of all students were in the age range of 21-23 years. According to the results, there was no statistically significant relationship between the students' gender and their satisfaction with their academic discipline (P=0.602). Additionally, students in fields such as nursing, which have better job prospects, showed the highest percentage of satisfaction with their academic discipline (P=0.012). Overall, the level of satisfaction with the academic discipline had a mean score of 57.16, which was considered moderate. The mean score for the students' mental health was 30.56, which was also estimated to be at a moderate level. Furthermore, according to statistical analyses, no statistically significant relationship was observed between the level of satisfaction with the academic discipline and general health—mental health (P=0.85).

Discussion: The results of this study indicated that the average satisfaction with the academic discipline was at a moderate level, and the mean general health scores of the students were evaluated to be in the range of mild impairment. There was no correlation found between satisfaction with the academic discipline and the general health score—mental health. Given the findings regarding the relationship between academic satisfaction and students' mental health, as well as their academic progress, it is essential to enhance advisor support at universities. Consideration of student demographics and recruitment processes is also crucial. Furthermore, fostering mentorship and encouraging family engagement with the educational system will benefit students during their academic journeys.

Copyright © 2024 The Author[s];
This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License [CC-By-NC: https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/legalcode.en], which permits use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited and is not used for commercial purposes.

Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 7:10 +0330 on Sunday November 8th 2026

Development Strategies in Medical Education

[DOI: 10.483/12/DSME.11.3.569.2]
Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 7:10 +0330 on Sunday November 8th 2026

Extended Abstract

Introduction:

One of the most important objectives of educational systems worldwide today is to focus on enhancing learners' motivation levels for greater progress and efficiency. Motivation level refers to an individual's desire to engage in a task or pursue a specific behavior, which is a key factor influencing social changes and the transformation of societies. Student satisfaction reflects the effectiveness of educational dimensions in scientific and practical terms and is defined as a set of positive or negative feelings an individual has toward their field of study. This study aimed to assess the level of satisfaction among students at Saveh Medical School with their field of study and its correlation with their mental health.

Methods:

This present descriptive cross-sectional study was conducted in 2020. Stratified random sampling was employed to select participants from all academic disciplines and various cohorts. Ultimately, 100 students from seven fields of study who had completed at least two semesters were included in the study. Data collection tools comprised the 28-item General Health Questionnaire (GHQ-28) by Goldberg and a standardized questionnaire for assessing satisfaction with academic disciplines. Demographic information was added at the beginning of these questionnaires. Data were analyzed using descriptive statistics (frequency, mean, mode, etc.) and inferential statistics (Spearman's correlation coefficient and independent t-tests).

Results:

Of the participants, 72% were female, and 62% were in the age range of 21–23 years. Among nursing students, 19 individuals (76%) reported moderate satisfaction with their field, while six (24%) expressed high satisfaction. Among students in public health disciplines, environmental health engineering students showed the highest proportion with moderate satisfaction (7 students, 43.76%). The results showed no statistically significant relationship between students' gender and their satisfaction with their field of study (P = 0.602). However, students in fields such as nursing, which have better job prospects, exhibited the highest levels of satisfaction with their field of study (P = 0.012). Overall, the mean satisfaction score for the field of study was 57.16, indicating a moderate level of satisfaction. The mean mental health score of students was estimated at 30.56, also at a moderate level. Additionally, statistical analyses revealed no significant relationship between satisfaction with the field of study and general mental health scores (P = 0.85).

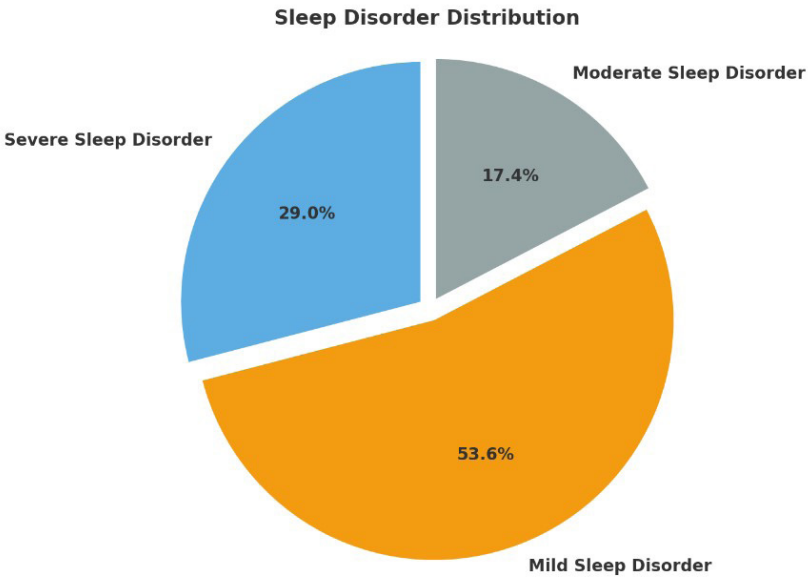

Figure 1. Frequency of mental disorders among students participating in the study

[DOI: 10.483/12/DSME.11.3.569.2]
Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 7:10 +0330 on Sunday November 8th 2026

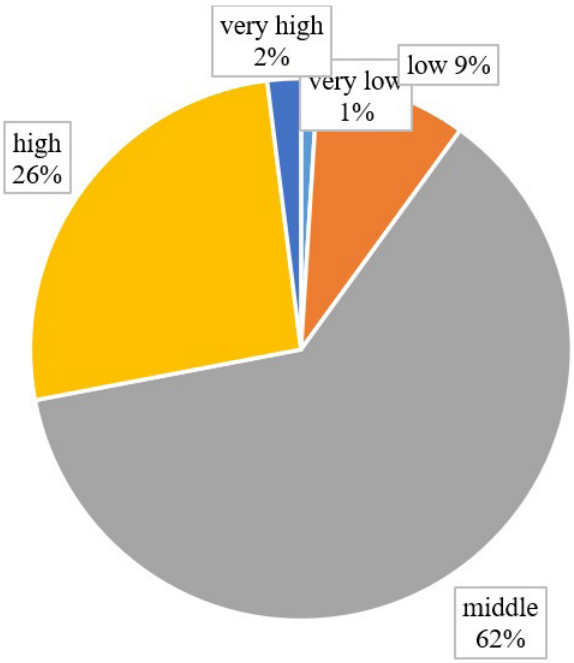

Figure 2. Frequency of satisfication among students participating in the study

Conclusion:

This findings indicated that the number of students with low satisfaction with their field of study was significantly lower than those with high satisfaction. Overall, the mean satisfaction level with academic disciplines was moderate. Furthermore, more than half of the participating students experienced mild mental health disorders. The results did not show a significant correlation between satisfaction with the field of study and general mental health scores. To improve students' mental health, it is essential to strengthen the role of academic advisors in universities, enhance counseling center activities, and identify students' interests and aptitudes when selecting their field of study. Additionally, organizing educational workshops and emphasizing the role of families and societal policies to boost young people's motivation and mental health are of great importance. Effective planning to address students' challenges in coordination with faculty and families should be considered a key strategy.

[DOI: 10.483/12/DSME.11.3.569.2]
Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 7:10 +0330 on Sunday November 8th 2026

مقاله پژوهشی

بررسی میزان رضایت‌مندی دانشجویان دانشکده علوم پزشکی ساوه نسبت به رشته تحصیلی خود و ارتباط آن با سلامت روان و عوامل مرتبط با آن: در سال ۱۳۹۹

* ادریس حسین زاده[۱]، بیتا قاسمی[۱]، خدیجه جعفری[۲]

۱. گروه آموزش بهداشت و ارتقای سلامت، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی اراک، اراک، ایران.
۲. گروه مهندسی بهداشت محیط، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران.

Use your device to scan and read the article online

Citation: Hoseinzadeh E, Ghasemi B, Jafari K. Investigating the students' satisfaction with their field of study and its related to mental health status and related factors among the students of Saveh University of Medical Sciences: In 2021. Development Strategies in Medical Education. 2024; 11(3):233-248. [In Persian]

اطلاعات مقاله

تاریخ دریافت: ۲۳ مرداد ۱۴۰۳

تاریخ پذیرش: ۲۱ آبان ۱۴۰۳

تاریخ انتشار: ۳۰ آذر ۱۴۰۳

چکیده

هدف: رضایتمندی دانشجویان نشانگر مؤثر بودن تمام حیطه های آموزشی از لحاظ علمی، عملی بوده و به مجموعه ای از احساسات سازگار و ناسازگار فرد نسبت به رشته تحصیلی اطلاق می شود. مطالعه حاضر با هدف بررسی میزان رضایتمندی دانشجویان دانشکده پزشکی ساوه از رشته تحصیلی خود و ارتباط آن با سلامت روان آنها، صورت گرفت.

روش‌ها: مطالعه توصیفی- مقطعی حاضر در سال ۱۳۹۹ انجام شد. نمونه گیری به صورت تصادفی طبقه‌ای از بین همه رشته‌های تحصیلی و ورودیهای مختلف انجام شد. در نهایت ۱۰۰ نفر از دانشجویان ۷ رشته تحصیلی که حداقل دو ترم از تحصیل آنها گذشته باشد، وارد مطالعه شدند. داده‌ها از طریق پرسشنامه استاندارد سلامت عمومی و پرسشنامه رضایت از رشته تحصیلی که قبلا توسط برخی محققین طراحی شده است و روایایی و پایایی آن دردسترس بود جمع آوری شدند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آماره‌های توصیفی (فراوانی، میانگین، مد و ...) و آمار استنباطی (ضریب همبستگی اسپیرمن و آزمون تی مستقل) استفاده شد.

نتایج: ۷۲ درصد دانشجویان شرکت کننده در مطالعه دختر بودند و ۶۲ درصد از کل دانشجویان، در رده سنی ۲۳-۲۱ سال قرار داشتند. مطابق نتایج، بین جنسیت دانشجویان و رضایت از رشته تحصیلی آنها، ارتباط آماری معنادار وجود نداشت (P=۰/۶۰۲). همچنین دانشجویان رشته‌هایی مانند پرستاری که بازار کار بهتری دارند، بیشترین درصد رضایتمندی از رشته تحصیلی را نشان دادند (P=۰/۰۱۲). به طور کلی میزان رضایت از رشته تحصیلی با میانگین نمره ۵۷/۱۶، در حد متوسط بود. میانگین نمره مربوط به سلامت روان دانشجویان ۳۰/۵۶ بود که در سطح متوسط برآورد گردید. همچنین با توجه به آنالیزهای آماری بین میزان رضایت از رشته تحصیلی و سلامت عمومی-روان، ارتباط آماری معنادار مشاهده نشد (P=۰/۸۵).

نتیجه‌گیری: تنتایج این مطالعه نشان داد میانگین رضایت مندی از رشته تحصیلی نیز در حد متوسط بوده است و میانگین سطح سلامت عمومی دانشجویان در محدوده اختلال خفیف ارزیابی شد. ارتباطی بین رضایت از رشته تحصیلی و نمره سلامت عمومی- سلامت روان وجود نداشت. تقویت اساتید مشاور در سطح دانشگاه‌ها، فعال نمودن مراکز مشاوره در سطح دبیرستان‌ها و دانشگاه‌ها، شناسایی علائق و استعداد دانشجویان در انتخاب رشته تحصیلی و نیز برگزاری کارگاه های آموزشی در حفظ و ارتقای سطح سلامت روان دانشجویان حائز اهمیت است. در این میان نقش خانواده و نیز سیاست گذاری جامعه برای تقویت انگیزه در جوانان و ارتقای سلامت روان آنان، به عنوان اثربخش ترین استراتژی ها تلقی‌می شود.

کلیدواژه‌ها :
رضایتمندی، دانشجویان، رشته تحصیلی، سلامت روان، دانشگاه.

***نویسنده مسئول:**
دکتر ادریس حسین زاده
نشانی: دانشگاه علوم پزشکی ساوه، ساوه، ایران.
تلفن: 9358840365 98+
پست الکترونیک: e.hoseinzadeh@savehums.ac.ir

Copyright © 2024 The Author[s];
This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License [CC-By-NC: https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/legalcode.en], which permits use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited and is not used for commercial purposes.

[DOI: 10.483/12/DSME.11.3.569.2]
Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 7:10 +0330 on Sunday November 8th 2026

مقدمه:

یادگیری امروزه یکی از مهمترین اهداف نظام آموزشی در دنیا توجه به سطح انگیزشی فراگیران برای پیشرفت و کارآمدی بیشتر است. سطح انگیزش، تمایل فرد به انجام کار یا حرکت به سمت به کارگیری رفتاری خاص است که عامل مهم تأثیرگذار بر روی تغییرات اجتماعی و تحول جوامع می‌باشد [۱]. رسالت نظام آموزشی به ویژه در دانشگاهها، تربیت نیروی انسانی متخصص جهت واگذاری مسئولیت‌های جامعه به آنها می‌باشد. نیروی انسانی متخصص و کارآمد در نظام سلامت، نیرویی است که درحرفه و تخصص خود به خوبی ایفای نقش کند و گام مؤثری در جهت فراهم آوردن سالمت افراد و به طبع آن سلامت جامعه بردارد [۲]. از آنجا که دانشگاههای علوم پزشکی منشا تحولات جامعه در عرصه‌های مختلف بوده و دانشجویان به عنوان ارکان اصلی این دانشگاهها، پیکره اصلی سازمانها و ارگانهای مختلف جامعه در آینده را تشکیل می‌دهند و با توجه به اهمیت رشته‌های تحصیلی به ویژه رشته‌های علوم پزشکی، دانستن نگرش دانشجویان این رشته‌ها به آینده شغلی‌شان از اهمیت خاصی برخوردار است [۳-۵].

علاقه و رضایت از تحصیل یکی از مهمترین عوامل در تربیت نیروی انسانی کارآمد است که توجه به آن در صدر اولویت‌های برنامه ریزی آموزشی قرار دارد [۶]. رضایت از تحصیل به عنوان یکی از شاخصهای اندازه گیری کیفیت یادگیری و آموزش دانشجویان شناخته شده است و بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان تاثیر دارد [۷،۸]. مقصود از رضایت تحصیلی، نگرش کلی فرد درباره رشته تحصیلی خود است. اینکه رشته مورد نظر تا چه میزان پاسخگوی نیازها و تواناییها، رغبتها و خصوصیات شخصی فرد باشد [۹]. دانشگاه موفق موسسه‌ای است که برای رشد و شکوفایی توانایی‌ها تلاش کند و به دنبال تامین نیازها و انتظارات دانشجویان و رضایتمندی آنها باشد. توجه به عقاید دانشجویان و ارائه بازخورد به ایشان می‌تواند یکی از ابزارهای قابل قبول جهت ارزیابی کیفیت مراکز آموزشی باشد [۱۰]. از آنجا که تحصیل هرکس، برای کسب شغلی در آینده است و داشتن حرفه مناسب می‌تواند موجب تأمین نیازهای فرد و جامعه و احترام به خویشتن شود؛ بنابراین اگر فردی در شغلی که مورد علاقه او نبود قرار گیرد باعث به وجود آمدن تنش، نگرانی، بیماریهای جسمی و روحی و عدم تطابق اجتماعی و نهایتا به هدر رفتن سرمایه‌های مادی و معنوی منجر شود [۱۱].

طی بررسیهای انجام شده، فرد با توجه به عواملی مثل قضاوت و ارزیابی جامعه در مورد رشته‌های مختلف، شرایط اقتصادی و بازار کار، ترجیحات دوستان و آشنایان و خانواده و همچنین آرزوها و علایق شخصی، رشته تحصیلی خود را انتخاب می‌کند تا از این طریق بیشترین رضایت شخصی را نصیب خود کند [۱۲-۱۴]. بنابراین ارزیابی مثبت از رشته تحصیلی موجب افزایش رضایت تحصیلی دانشجویان می‌شود[۷]. در مطالعه ادراکی و همکاران، میزان رضایت از رشته تحصیلی در حد متوسط مطرح گزارش شده است. همچنین رضایت تحصیلی و پیشرفت تحصیلی با هم ارتباط معنی‌داری نشان داده است [۷]. نتایج تحقیقات صمدی و همکاران نشان داد که نگرش دانشجویان رشته بهداشت محیط دانشگاه علوم پزشکی همدان نسبت به آینده شغلی خود پایین است [۱۵]. بهنامپور و همکارانش در مطالعه خود به این نتیجه رسیدند که دانشجویان دانشکده‌های پیراپزشکی و بهداشت دانشگاه علوم پزشکی گلستان رضایت‌مندی مطلوبی از رشته تحصیلی خود ندارند و عواملی مانند شغل و تحصیلات پدر، ترم تحصیلی و تعداد واحد گذرانده شده در رضایت‌مندی از رشته تأثیر مثبت داشتند [۶]. علاوه بر این، مدیریت صحیح رشته‌های تحصیلی از جهت دروس تدریس شده و سالهای دوره تحصیلی نیز در ایجاد انگیزه شغلی اهمیت دارد. مطالعات دیگر در این زمینه نشان می‌دهند که گرچه دانشجویان رشته‌های پزشکی با شناخت و علاقه کافی نسبت به انتخاب این رشته اقدام می‌کنند اما با افزایش سنوات تحصیل و مقطع آموزشی، نگرشها، منفی و از علاقه آنان به تحصیل در رشته‌های علوم پزشکی کاسته می‌شود [۱۶].

همچنین ایجاد سرخوردگی و بروز احساس عدم امنیت شغلی در دانش آموختگان رشته‌های بهداشتی و درمانی، که درآنها بکارگیری و وجود نیروهای متخصص

[DOI: 10.483/12/DSME.11.3.569.2]
Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 7:10 +0330 on Sunday November 8th 2026

از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است، می‌تواند منجر به هدر رفتن سرمایه‌های مادی و معنوی کشور شود [۱۷]. چنانچه دانشجویان از انگیزه کافی برای تحصیل در رشته‌ای برخوردار نباشند، عوارضی چون سرخوردگی، عدم رغبت به آموزش و افت تحصیلی به وجود خواهد آمد [۱۸]. با توجه به محدودیتهای انتخاب رشته و بالطبع انتخاب شغل، اگر برای درک بهتر انگیزه‌های دانشجویان تلاش شود، منجر به بهتر اداره کردن امور خواهد شد [۱۹]. شناخت عوامل مؤثر بر نگرش دانشجویان رشته‌های علوم پزشکی از جمله ضرورتهایی است که می‌تواند در تدوین مقررات، فراهم نمودن امکانات مناسب، برنامه‌ریزی موفق برای تربیت پزشکان حاذق و توانمند و ایجاد محیطی پرشور و انگیزه در دانشکده‌های پزشکی، کمک نماید. آگاهی از چگونگی نگرش نیز برای پیشبینی رفتارهای اجتماعی و هم برای تفسیر پس از وقوع آن می‌تواند مفید باشد [۲۰].

با انجام مطالعات ملی و منطقه‌ای از میزان رضایتمندی دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی خود می‌توان به آگاهی قابل قبولی از چگونگی نگرش دانشجویان به آینده شغلی و رشته تحصیلی خود دست پیدا کرد که از نتایج مجموع آنها برای پیش بینی سیاست گذاریهای آموزشی و همچنین برنامه‌ریزی بازار اشتغال و ارائه اطلاعات لازم به مسئولین امر جهت تداوم یا بازنگری برنامه‌ها و اسناد بالا دستی آموزشی می‌تواند مفید باشد؛ لذا مطالعه حاضر با هدف بررسی میزان رضایتمندی دانشجویان دانشکده پزشکی ساوه از رشته تحصیلی خود و ارتباط آن با سلامت روان آنها، صورت گرفت.

مواد و روش‌ها:

در این مطالعه مقطعی- توصیفی که در سال ۱۳۹۹ انجام شد تعداد ۱۰۰ نفر از دانشجویان همه رشته‌های تحصیلی دانشکده علوم پزشکی ساوه به صورت تصادفی طبقه‌ای وارد مطالعه شدند. برای تعیین نمونه حداکثری به عنوان جامعه پژوهش، میزان رضایت ۰/۵ در نظر گرفته شد و با توجه به میزان خطای نوع اول (۰/۰۵)، تعداد نمونه مورد نیاز ۸۵ نفر محاسبه گردید. مقدار (دقت) برابر ۰/۰۵ در نظر گرفته شد. با توجه به اینکه تعداد کل دانشجویان ۶۵۰ نفر بود و با در نظر گرفتن ۱۰ درصد ریزش نمونه، جامعه آماری مورد نیاز از طریق رابطه زیر محاسبه و برابر ۱۰۰ دانشجو برآورد گردید

$$P= ½ \text{ و } q = ½$$

$$n = ((NZ^2_{a/2}.p(q))/(d^2(N-1)+ Z^2_{a/2}pq))$$

شرکت کنندگان در مطالعه به روش نمونه‌گیری طبقه‌ای تصادفی از ۹ رشته پرستاری، مامایی، اتاق عمل، هوشبری، فوریتهای پزشکی، فناوری اطلاعات سلامت، مهندسی بهداشت حرفه‌ای، مهندسی بهداشت محیط و بهداشت عمومی و به نسبت جنسیت انتخاب شدند. معیار ورود دانشجویان به مطالعه گذراندن حداقل دو نیمسال تحصیلی در این دانشکده بود. با توجه به این معیار، دانشجویان دو رشته فوریتهای پزشکی و مامایی، به دلیل گذراندن دوره کارآموزی خود در تابستان سال ۱۳۹۸ و اتمام دوره کاردانی آنها، مشمول این تحقیق نشدند. ابزار جمع آوری اطلاعات دو پرسشنامه پرسشنامه ۲۸ سئوالی سلامت عمومی[1] مشهور به GHQ28 گلدبرگ و پرسشنامه استاندارد شده ارزیابی رضایت از رشته تحصیلی بود که پرسشنامه اطلاعات دموگرافیک (شامل سن، جنسیت، تحصیلات پدر و مادر، سال ورودی، معدل و رشته تحصیلی) در ابتدای پرسشنامه‌های مذکور قرار داده شد. با توجه به اینکه پیشرفت تحصیلی به عنوان یکی از فاکتورها بررسی شد، لذا پیشرفت تحصیلی نیز از طریق معدل کل نیمسالهای قبل دانشجویان که از واحد مدیریت آموزش دانشکده دریافت شد، تعیین شد. پرسشنامه سلامت عمومی GHQ، پرسشنامه‌ای است که در مطالعات داخلی و خارجی به منظور بررسی سلامت روان گروههای مختلف مانند دانشجویان، کارکنان و غیره از آن استفاده شده است. این پرسشنامه ۲۸ سوالی، دارای چهار حیطه (هر حیطه ۷ سؤال) شامل نشانه‌های جسمانی، اضطراب و اختلالات، اختلال خواب، کارکردهای اجتماعی و حیطه افسردگی است.

مقیاس پرسشنامه چهار درجه‌ای (خیر، کمی، زیاد و خیلی زیاد) است که برای آنها به ترتیب نمره ۰، ۱، ۲ و ۳ اختصاص داده شد. بنابراین نمره هر حیطه از صفر

1 General Question Health

[DOI: 10.483/12/DSME.11.3.569.2]
Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 7:10 +0330 on Sunday November 8th 2026

تا ۲۱ متغیر بود. حداقل و حداکثر نمره کل پرسشنامه صفر تا ۸۴ بود. بنابراین کسب نمره ۲۲-۰ به منزله فقدان اختلال روانی، نمرات از ۴۰-۲۳ به منزله وجود اختلال روانی خفیف، نمرات ۶۰-۴۱ وجود اختلال روانی متوسط و نمرات ۸۴-۶۱ به عنوان وجود اختلال روانی شدید تلقی گردید. پرسشنامه دوم مورد استفاده در این پژوهش مربوط به ارزیابی رضایتمندی از رشته تحصیلی است که قبلا به صورت محقق ساخته توسط عنبری و همکاران طراحی و استفاده شده است و روایی و پایایی آن قبلا تعیین و تایید شده است [۲۱]. این پرسشنامه شامل سه بخش مشخصات دموگرافیک دانشجویان، سئوالات مرتبط با رضایتمندی دانشجو از رشته تحصیلی و نهایتا در بخش آخر، دو سئوال باز برای ذکر پیشنهادات دانشجویان بود. بخش سئوالات مربوط به رضایت از رشته تحصیلی، یک پرسشنامه ۱۸ سئوالی با مقیاس پرسشنامه طیف لیکرت (خیلی زیاد، زیاد، متوسط، کم و خیلی کم، نمره دهی از ۱ تا ۵) می‌باشد. نمره کل پرسشنامه در محدوده ۱۸ تا ۹۰ قرار داشت. کسب نمره ۳۲/۴ - ۱۸ بیانگر رضایتمندی خیلی کم، ۴۶/۸ - ۳۲/۵ بیانگر رضایتمندی کم، ۶۱/۲ - ۴۶/۹ بیانگر رضایتمندی متوسط، ۷۵/۶- ۶۱/۳ بیانگر رضایتمندی زیاد و ۹۰ - ۷۵/۷ بیانگر رضایتمدی خیلی زیاد از رشته تحصیلی می‌باشد [۱۵].

پرسشنامه‌های مورد استفاده، از طریق سایت پرس لاین به صورت الکترونیکی گردآوری شد و از طریق پیامک در اختیار دانشجویان و نماینده کلاسها قرار گرفت تا برای تکمیل آن اقدام کنند. محققین با اخذ برنامه کلاسی دانشجویان از مسئولین آموزش، زمان مناسب برای توزیع پرسشنامه‌ها در بین دانشجویان رشته‌های مختلفی تحصیلی، برنامه‌ریزی کردند.

داده‌ها از طریق نرم افزار SPSS نسخه ۲۰ تجزیه و تحلیل شدند. برای ارائه نتایج تجزیه و تحلیل از شاخصهای مناسب آمار توصیفی (فراوانی، میانگین، میانه، مد و ...) به صورت جداول و نمودارهای مناسب و برای آمار استنباطی از آزمون ضریب همبستگی اسپیرمن برای تعیین ارتباط و آزمون تی مستقل برای تعیین اختلاف بین متغیرها استفاده شد. مقدار معنی‌داری در همه آزمونهای آماری ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

یافته‌ها:

در این مطالعه ۱۰۰ پرسشنامه توسط دانشجویان رشته‌های مختلف دانشکده علوم پزشکی ساوه تکمیل شد که ۲۵ درصد از شرکت کنندگان از رشته پرستاری، ۱۶ درصد از رشته اتاق عمل، ۱۵ درصد از رشته بهداشت عمومی، ۱۶ درصد از رشته مهندسی بهداشت محیط، ۴ درصد از رشته بهداشت حرفه‌ای، ۷ درصد از رشته فناوری اطلاعات و ۱۷ درصد از رشته هوشبری بودند. ۷۲ درصد دانشجویان شرکت کننده در مطالعه دانشجویان دختر و ۲۸ درصد دانشجویان پسر بودند. ۶۲ درصد از دانشجویان بین ۲۱ تا ۲۳ سال سن داشتند (جدول ۱). درصد فراوانی معدل ۱۳-۱۶، ۵۴ درصد بود و ۳۷ درصد از دانشجویان ورودی سال ۱۳۹۶ بودند. ۲۷ درصد از پدران خانواده تحصیلات لیسانس و ۳۷ درصد از مادران خانواده تحصیلات دیپلم داشتند.

جدول ۱. مشخصات دموگرافیک شرکت کنندگان در مطالعه

رشته	فراوانی	گروه سنی	فراوانی	سال ورودی	فراوانی
پرستاری	۲۵	۲۰-۱۸	۲۶	۱۳۹۴	۶
اتاق عمل	۱۶				
بهداشت عمومی	۱۵	۲۳-۲۱	۶۲	۱۳۹۵	۲۵
بهداشت محیطجدول	۱۶				
بهداشت حرفه ای	۴	۲۶-۲۴	۱۲	۱۳۹۶	۳۷
فناوری اطلاعات	۷				
هوشبری	۱۷			۱۳۹۷	۳۲
کل	۱۰۰				

[DOI: 10.483/12/DSME.11.3.569.2]
Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 7:10 +0330 on Sunday November 8th 2026

دانشجویان رشته پرستاری ۱۹نفر (۷۶ درصد) رضایت متوسطی از رشته خود داشتند و ۶ نفر (۲۴ درصد) رضایت زیادی از رشته خود داشتند. از میان دانشجویان رشته‌های بهداشت، دانشجویان رشته مهندسی بهداشت محیط تعداد بیشتری از دانشجویان (۷ نفر-۴۳/۷۶ درصد) رضایت متوسطی از رشته خود داشتند. در مجموع میزان دانشجویانی که رضایت کمی از رشته تحصیلی خود داشتند (۱۰ نفر) در مقابل تعداد افرادی که رضایت زیادی از رشته خود داشتند (۲۸ نفر) بسیار کمتر بود. میانگین رضایت دانشجویان از رشته تحصیلی خود، ۵۷/۱۶ بود. پس از آنالیز پرسشنامه رضایت تحصیلی، نتایج بدست آمده نشان داد که حداقل نمره ۱۸ و حداکثر نمره ۷۷ بود و همچنین انحراف معیار نمرات ۷/۸۵ بود (جدول ۲).

جدول ۲ . تعیین میزان رضایت دانشجویان از رشته تحصیلی به تفکیک رشته

رشته تحصیلی	رضایت تحصیلی					مجموع
	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	
پرستاری	۰	۰	۱۹ (۷۶٪)	۶ (۲۴٪)	۰	۲۵
اتاق عمل	۰	۰	۱۱ (۶۸/۷۵٪)	۵ (۳۱/۲۵٪)	۰	۱۶
بهداشت عمومی	۰	۲ (۱۳/۳٪)	۸ (۵۳/۳٪)	۵ (۳۳/۳٪)	۰	۱۵
بهداشت محیط	۱ (۶/۲۵٪)	۶ (۳۷/۵٪)	۷ (۴۳/۷۵٪)	۱ (۶/۲۵٪)	۱ (۶/۲۵٪)	۱۶
بهداشت حرفه ای	۰	۱ (۲۵٪)	۳ (۷۵٪)	۰	۰	۴
فناوری اطلاعات	۰	۰	۳ (۴۲/۸٪)	۳ (۴۲/۸٪)	۱ (۱۴/۲٪)	۷
هوشبری	۰	۰	۱۱ (۶۴/۷٪)	۶ (۳۵/۲٪)	۰	۱۷
کل	۱ (۱٪)	۹ (۹٪)	۶۲ (۶۲٪)	۲۶ (۲۶٪)	۲ (۲٪)	۱۰۰

در رشته پرستاری، از ۱۵ نفر دانشجوی دختر و ۱۰ نفر دانشجوی پسر، ۱ نفر از دانشجویان دختر(۶۶/۶ درصد) دارای رضایت متوسط و ۵ نفر از آنها (۴۳/۳ درصد) دارای رضایت زیاد از رشته خود بودند و در مقابل در بین دانشجویان پسر، ۹ نفر از آنها (۹۰ درصد) دارای رضایت متوسط و ۱ نفر (۱۰ درصد) دارای رضایت زیاد از رشته خود بودند و در رشته مهندسی بهداشت محیط، از ۱۳ نفر دانشجوی دختر و ۳ نفر دانشجوی پسر، ۶ نفر از دانشجویان دختر(۴۶/۱ درصد) دارای رضایت متوسط و ۱ نفر (۷/۶ درصد) دارای رضایت زیاد از رشته خود بودند و در مقابل در بین دانشجویان پسر، ۱ نفر (۳۳/۳ درصد) دارای رضایت متوسط و ۲ نفر (۶۶/۶ درصد) دارای رضایت کم از رشته خود بودند. در مجموع ۲۷/۷ درصد از دانشجویان دختر دارای رضایت زیادی از رشته خود بودند در حالیکه ۲۱/۴ درصد از دانشجویان پسر دارای رضایت زیادی از رشته خود بودند. بر اساس نتایج آزمون کروسکال والیس بین نمرات رضایت تحصیلی با رشته تحصیلی ارتباط وجود دارد (P=۰/۰۱۲). همچنین بر اساس نتایج آزمون اسپیرمن بین رضایت از رشته تحصیلی و جنسیت دانشجو (P=۰/۶۰۲) و بین رضایت از رشته تحصیلی و رشته تحصیلی (P=۰/۹۶۹) ارتباط معنی‌داری وجود ندارد (جدول ۳).

جدول ۳. مقایسه نمره رضایت از رشته تحصیلی به تفکیک جنس و رشته تحصیلی

رشته تحصیلی	متغیر		رضایت تحصیلی				مجموع
			خیلی کم (۱۸-۳۲/۴)	کم (۳۲.۵-۴۶/۸)	متوسط (۴۶.۹-۶۱/۲)	زیاد (۶۱.۳-۷۵/۶)	خیلی زیاد (۷۵/۷-۹۰)	
پرستاری	جنسیت	دختر	-	-	۱۰(۶۶/۶٪)	۵(۳۳/۳٪)	-	۱۵
		پسر	-	-	۹(۹۰٪)	۱(۱۰٪)	-	۱۰
	مجموع		-	-	۱۹(۷۶٪)	۶(۲۴٪)	-	۲۵

[DOI: 10.483/12/DSME.11.3.569.2]
Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 7:10 +0330 on Sunday November 8th 2026

جدول ۳. مقایسه نمره رضایت از رشته تحصیلی به تفکیک جنس و رشته تحصیلی

رشته تحصیلی	متغیر		رضایت تحصیلی: خیلی کم (۱۸-۳۲/۴)	کم (۳۲.۵-۴۶/۸)	متوسط (۴۶.۹-۶۱/۲)	زیاد (۶۱.۳-۷۵/۶)	خیلی زیاد (۷۵/۷-۹۰)	مجموع
اتاق عمل	جنسیت	دختر	-	-	۶(۶۰٪)	۴(۴۰٪)	-	۱۰
		پسر	-	-	۵(۸۳/۳٪)	۱(۱۶/۶٪)	-	۶
	مجموع		-	-	۱۱(۶۸.۷٪)	۵(۳۱.۲٪)	-	۱۶
بهداشت عمومی	جنسیت	دختر	-	۲(۱۴/۲٪)	۸(۵۷/۱٪)	۴(۲۸/۵٪)	-	۱۴
		پسر	-	۰	۰	۱(۱۰۰٪)	-	۱
	مجموع		-	۲(۱۳/۳٪)	۸(۵۳/۳٪)	۵(۳۳/۳٪)	-	۱۵
بهداشت محیط	جنسیت	دختر	۱(۷/۶٪)	۴(۳۰/۷٪)	۶(۴۶/۱٪)	۱(۷/۶٪)	۱(۷/۶٪)	۱۳
		پسر	۰	۲(۶۶/۶٪)	۱(۳۳/۳٪)	۰	۰	۳
	مجموع		۱(۶/۲٪)	۶(۳۷/۵٪)	۷(۴۳/۷٪)	۱(۶/۲٪)	۱(۶/۲٪)	۱۶
بهداشت حرفه ای	جنسیت	دختر	-	۱(۲۵٪)	۳(۷۵٪)	-	-	۴
	مجموع		-	۱(۲۵٪)	۳(۷۵٪)	-	-	۴
فناوری اطلاعات	جنسیت	دختر	-	-	۳(۶۰٪)	۱(۲۰٪)	۱(۲۰٪)	۵
		پسر	-	-	۰	۲(۱۰۰٪)	۰	۲
	مجموع		-	-	۳(۴۲/۸٪)	۳(۴۲/۸٪)	۱(۱۴/۲٪)	۷
هوشبری	جنسیت	دختر	-	-	۶(۵۴/۵٪)	۵(۴۵/۴٪)	-	۱۱
		پسر	-	-	۵(۸۳/۳٪)	۱(۱۶/۶٪)	-	۶
	مجموع		-	-	۱۱(۶۴/۷٪)	۶(۳۵/۲٪)		۱۷
مجموع	جنسیت	دختر	۱(۱/۳٪)	۷(۹/۷٪)	۴۲(۵۸/۳٪)	۲۰(۲۷/۷٪)	۲(۲/۷٪)	۷۲
		پسر	۰	۲(۷/۱٪)	۲۰(۷۱/۴٪)	۶(۲۱/۴٪)	۰	۲۸
	کل		۱(۱٪)	۹(۹٪)	۶۲(۶۲٪)	۲۶(۲۶٪)	۲(۲٪)	۱۰۰

میزان اختلال روانی خفیف در بین دانشجویان ۵۴ درصد، افراد دارای اختلال روانی متوسط ۱۷ درصد و افراد فاقد اختلال روانی۲۹ درصد بودند. در رشته پرستاری، ۵۲ درصد از شرکت کنندگان در این تحقیق دارای اختلال روانی خفیف بودند و تنها ۲۴ درصد دارای اختلال روانی متوسط و ۲۴ درصد فاقد اختلال روانی بودند و در رشته مهندسی بهداشت محیط، ۵۰ درصد از شرکت کنندگان در این تحقیق دارای اختلال روانی خفیف بودند و تنها ۶/۲۵ درصد دارای اختلال روانی متوسط و ۴۳/۷۵ درصد فاقد اختلال روانی بودند. حداقل نمره سلامت روان به دست آمده صفر و حداکثر نمره ۸۴ بود و همچنین میانگین نمرات ۳۰/۵۶ و انحراف معیار نمرات ۱۰ بود (جدول ۴).

جدول ۴. میزان سلامت عمومی- سلامت روان دانشجویان به تفکیک رشته

رشته تحصیلی	سلامت روان: فقدان اختلال روانی	اختلال روانی خفیف	اختلال روانی متوسط	مجموع
پرستاری	۶(۲۴٪)	۱۳(۵۲٪)	۶(۲۴٪)	۲۵
اتاق عمل	۱(۶.۲۵٪)	۱۴(۸۷.۵٪)	۱(۶.۲۵٪)	۱۶
بهداشت عمومی	۴(۲۶.۶٪)	۷(۴۶.۶٪)	۴(۲۶.۶٪)	۱۵
بهداشت محیط	۷(۴۳.۷۵٪)	۸(۵۰٪)	۱(۶.۲۵٪)	۱۶
بهداشت حرفه ای	۲(۵۰٪)	۱(۲۵٪)	۱(۲۵٪)	۴

[DOI: 10.483/12/DSME.11.3.569.2]
Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 7:10 +0330 on Sunday November 8th 2026

جدول ۴. میزان سلامت عمومی- سلامت روان دانشجویان به تفکیک رشته

رشته تحصیلی	سلامت روان			مجموع
	فقدان اختلال روانی	اختلال روانی خفیف	اختلال روانی متوسط	
فناوری اطلاعات	۲(۲۸.۵٪)	۴(۵۷.۱٪)	۱(۱۴.۲٪)	۷
هوشبری	۷(۴۱.۱٪)	۷(۴۱.۱٪)	۳(۱۷.۶٪)	۱۷
کل	۲۹(۲۹٪)	۵۴(۵۴٪)	۱۷(۱۷٪)	۱۰۰

در رشته پرستاری، دانشجویان دختر نسبت به دانشجویان پسر دارای اختلال روانی خفیف بیشتری بودند (دانشجویان دختر ۳۶ درصد و دانشجویان پسر ۱۶ درصد) و در رشته مهندسی بهداشت محیط ، ۶۱/۵ درصد از دانشجویان دختر دارای اختلال روانی خفیف و دانشجویان پسر این رشته فاقد اختلال روانی بودند. در مجموع با توجه به داده‌ها می‌توان مشاهده کرد که ۱۵ درصد از دانشجویان دختر دارای اختلال روانی متوسط و در مقابل ۲۱ درصد از دانشجویان پسر دارای اختلال روانی متوسط بودند. در مجموع میزان افرادی که دارای اختلال روانی خفیف بودند (۵۴ درصد) در برابر افرادی که دارای اختلال روانی متوسط بودند (۱۷ درصد) و افرادی که فاقد اختلال روانی بودند (۲۹ درصد) بیشتر بود. بر اساس نتایج آزمون کروسکال والیس بین نمرات سلامت روان با رشته تحصیلی ارتباط معنی‌داری وجود ندارد (P=۰/۳۶۶). همچنین آزمون آماری ارتباط معنی‌داری بین رضایت از رشته تحصیلی و نمره سلامت عمومی- سلامت روان (P=۰/۸۵۵) و بین جنس و سلامت روان (P=۰/۹۴۹) نشان نداد. بر اساس نتایج آزمون اسپیرمن بین رشته تحصیلی و سلامت روان ارتباطی وجود ندارد (P=۰/۰۹۹) (جدول ۵).

جدول ۵ . مقایسه نمره سلامت روان به تفکیک جنس و رشته تحصیلی

رشته تحصیلی	متغیر		نمره سلامت روان			مجموع
			فقدان اختلال روانی	اختلال روانی خفیف	اختلال روانی متوسط	
پرستاری	جنسیت	دختر	۳	۹	۳	۱۵
		پسر	۳	۴	۳	۱۰
	مجموع		۶	۱۳	۶	۲۵
اتاق عمل	جنسیت	دختر	۱	۸	۱	۱۰
		پسر	۰	۶	۰	۶
	مجموع		۱	۱۴	۱	۱۶
بهداشت عمومی	جنسیت	دختر	۴	۷	۳	۱۴
		پسر	۰	۰	۱	۱
	مجموع		۴	۷	۴	۱۵
بهداشت محیط	جنسیت	دختر	۴	۸	۱	۱۳
		پسر	۳	۰	۰	۳
	مجموع		۷	۸	۱	۱۶
بهداشت حرفه ای	جنسیت	دختر	۲	۱	۱	۴
	مجموع		۲	۱	۱	۴
فناوری اطلاعات	جنسیت	دختر	۲	۳	۰	۵
		پسر	۰	۱	۱	۲
	مجموع		۲	۴	۱	۷
هوشبری	جنسیت	دختر	۴	۵	۲	۱۱
		پسر	۳	۲	۱	۶
	مجموع		۷	۷	۳	۱۷

[DOI: 10.483/12/DSME.11.3.569.2]
Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 7:10 +0330 on Sunday November 8th 2026

جدول ۵ . مقایسه نمره سلامت روان به تفکیک جنس و رشته تحصیلی

رشته تحصیلی	متغیر		نمره سلامت روان			مجموع
			فقدان اختلال روانی	اختلال روانی خفیف	اختلال روانی متوسط	
کل	جنسیت	دختر	۲۰	۴۱	۱۱	۷۲
		پسر	۹	۱۳	۶	۲۸
	کل		۲۹	۵۴	۱۷	۱۰۰

بحث و نتیجه‌گیری:

این مطالعه با هدف بررسی رابطه رضایت از رشته تحصیلی با سلامت روان و پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی ساوه انجام گرفت. براساس یافته های پژوهش، میانگین نمره میزان سلامت روان در کل نمونه مورد پژوهش در محدوده اختلال خفیف بود. با توجه به نتایج بدست آمده در رشته پرستاری و مهندسی بهداشت محیط دانشجویان دختر نسبت به دانشجویان پسر دارای اختلال روانی خفیف بیشتری بودند. بین نمرات سلامت روان با رشته تحصیلی ارتباطی وجود نداشت و همچنین بین سلامت روان و رشته تحصیلی ارتباط معنی‌داری وجود نداشت به عبارت دیگر دانشجویان شاغل به تحصیل در رشته‌های مختلف می‌توانند دارای اختلال در سلامت روان باشند. همچنین میزان رضایت از رشته تحصیلی در کل دانشجویان نیز در حد متوسط ارزیابی شد، اما این رضایت مندی در بین ۴۳/۷۶ درصد دانشجویان رشته مهندسی بهداشت محیط در حد کم و در بین ۷۶ درصد از دانشجویان پرستاری در حد متوسط ارزیابی شد که با نتیجه پژوهش انجام شده توسط ادراکی و همکاران همخوانی دارد. این محققین نشان دادند بیش از نیمی از دانشجویان پرستاری رضایت متوسطی از رشته تحصیلی خود داشتند [۷].

یافته‌های این پژوهش نشان داد که بین رضایت از رشته تحصیلی و رشته تحصیلی، رابطه معناداری وجود دارد به طوریکه به نظر می‌رسد دانشجویان با رشته تحصیلی مقبول‌تر از، رضایت بیشتری از رشته خود داشتند. در این مطالعه اختلاف معناداری بین رضایت از رشته تحصیلی در بین دانشجویان دختر و پسر وجود داشت به طوری که رضایت مندی دانشجویان پسر بیش از دانشجویان دختر ارزیابی شد. به نظر می رسد حس رقابت جویی، حس مقایسه و کمال در بین دانشجویان دختر بیش از دانشجویان پسر است که با یافته‌های پژوهش یوسفی و همکاران که نشان دادند دانشجویان پسر بیش از دانشجویان دختر از رشته تحصیلی خود رضایت داشتند مطابقت دارد [۲۲].

ارتباط معناداری بین رضایت از رشته تحصیلی و نمره سلامت عمومی مشاهده نشد (P=۰/۸۵۵) به این معنی که دانشجویان راضی از رشته خود و دانشجویان ناراضی، هر دو گروه می‌توانند دچار اختلالات در سلامت روان باشند. نتایج بررسی وضعیت سلامت روان دانشجویان، نشان دهنده وجود اختلال خفیف بود که با پژوهش انجام شده توسط جهانی هاشمی و همکاران در دانشگاه علوم پزشکی قزوین که نشان دادند ۵/۵۳ درصد دانشجویان، دارای اختلال خفیف هستند [۲۳]. مطالعه دادخواه و همکاران در اردبیل که نمره سلامت عمومی دانشجویان را ۱/۲۸ درصد به دست آوردند [۲۴]. همچنین با مطالعه قمری و همکاران که در دانشگاه علوم پزشکی اراک انجام شده است؛ هم خوانی داشت [۲۵].

نتایج این پژوهش نشان داد که بین نمره سلامت روان و رضایت از رشته تحصیلی دانشجویان رابطه معناداری وجود ندارد یعنی با افزایش سطح سلامت روان، رضایت از رشته ممکن است افزایش یا کاهش یابد که با نتایج دویو و ویگیلد که نشان دادند هر چه دانشجویان از سلامت روانی بالاتری برخوردار باشند از پیشرفت تحصیلی بالاتری نیز برخوردار خواهند بود هم خوانی نداشت [۲۶]. همچنین تووار و همکاران نیز نشان دادند که بین علاقمندی به رشته تحصیلی و همچنین مشکلات روحی روانی، مالی و اشتغال دانشجویان با پیشرفت تحصیلی ارتباط معناداری وجود دارد که با مطالعه انجام شده هم راستا نیست [۲۷]. عدم مطابقت یافته‌های این پژوهش درباره رابطه نمره سلامت روان و رضایت از رشته تحصیلی با نتایج برخی از پژوهش‌های موجود می‌تواند ناشی از چند عامل باشد، یکی این که شاخص‌های عملکرد یا

[DOI: 10.483/12/DSME.11.3.569.2]
Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 7:10 +0330 on Sunday November 8th 2026

پیشرفت تحصیلی ممکن است در پژوهش‌های مختلف متفاوت باشد و علل دیگر ان می‌تواند جامعه مورد بررسی، حجم و مشخصات نمونه‌های مورد مطالعه و نیز روشهای آماری مورد استفاده باشد. سلامت روان برای دانشجویان به عنوان بهترین محرک برای پیشرفت و موفقیت محسوب می‌شود؛ بنابراین هر چه فرد موفقیت بیشتری کسب نماید، کارآمدی او نیز ارتقا خواهد یافت [۲۸،۲۹]. در مقابل، عدم سلامت روانی از پیشرفت و اعتلای دانشجو جلوگیری خواهد نمود که این امر در دانشجویان می‌تواند سبب ایجاد افت تحصیلی شود.

از طرفی وجود اختلالات عاطفی و روانی سبب می‌شود که بخش قابل توجهی از نیروی فکر، تقلیل یافته و دانشجو توان و علاقه لازم را برای انجام امور آموزشی نداشته باشد. به نظر می‌رسد چون رشته پرستاری و اتاق عمل جزء پرطرفدارترین رشته‌های پیراپزشکی دانشگاهی محسوب می‌شوند و از درجه علمی بالاتری نسبت به رشته‌های گروه بهداشت برخوردار هستند لذا دانشجویان این رشته، بیش از سایر دانشجویان در دانشکده‌های پرستاری مامایی و پیراپزشکی از رضایت مندی برخوردارند. همچنین در بین رشته‌های زیرشاخه بهداشت، رشته مهندسی بهداشت محیط به دلیل برخورداری از دروس مهندسی و فنی و عدم ارتباط بعضی از این دروس با وظایف اجرایی فارغ التحصیل به ویژه برای فارغ التحصیلان شاغل در معاونتهای بهداشتی، سختی‌های خاص خود را دارد و همین دلیل می‌تواند از عوامل رضایت کم یا متوسط دانشجویان از این رشته باشد. البته ممکن است دانشجویان موفق در این رشته ها نیز، به لحاظ برخوردار بودن از هوش، استعداد و پشتکار بالا، مستعد پذیرش در سایر رشته‌های دانشگاهی باشند و تحصیل در رشته‌های فعلی آنها را ارضا نمی‌نماید و این خود دلیلی بر عدم رضایت می‌باشد. از طرفی وجود برخی توجهات ویژه به دانشجویان پرستاری و هوشبری در محیط آموزشی دانشکده علوم پزشکی ساوه، احتمالا سبب شده حتی دانشجویان موفق در سایر رشته‌ها، علی‌رغم دارا بودن معدل تحصیلی بالا، از تحصیل در رشته فعلی احساس عدم رضایت داشته باشند [۳۰]. با توجه به نتایج و مشاهدات، ورود به دانشگاه، تغییرات عمده‌ای در زندگی اجتماعی، خانوادگی و فردی دانشجو ایجاد می‌کند و دانشجو در این دوره، با تغییرات زیادی در روابط اجتماعی و انسانی روبرو می‌شود. در کنار این تغییرات باید به انتظارات و نقش‌های جدید اشاره کرد که همزمان با ورود به دانشگاه شکل می‌گیرد. قرار گرفتن دانشجو در چنین شرایطی، غالبا با فشار و نگرانی توأم بوده و عملکرد دانشجو را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

آشنا نبودن بسیاری از دانشجویان با محیط دانشگاه در بدو ورود، جدایی و دوری از خانواده، عدم علاقه به رشته دانشگاهی، ناسازگاری با سایر افراد در محیط تحصیل و کافی نبودن امکانات رفاهی و اقتصادی و نگرانی اشتغال در آینده از جمله شرایطی هستند که می‌تواند منجر به ایجاد مشکلات روحی، روانی و نیز افت تحصیلی در دانشجو گردد [۳۱]. رضایت از تحصیل به عنوان یکی از شاخص‌های اندازه گیری کیفیت یادگیری و آموزش شناخته شده است. برخی از محققین اعتقاد دارند بررسی میزان رضایت از تحصیل در دانشجویان، ابزار بسیار خوبی برای ارزیابی دانشگاه و پیشرفت تحصیلی دانشجویان محسوب می‌شود [۳۲]. یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های افراد پس از پذیرش در کنکور این است که در رشته تحصیلی مورد علاقه خود قبول شوند و بسیاری نیز هستند که چنانچه به این خواسته دست نیابند، حاضر هستند حتی چندین سال دیگر نیز پشت کنکور بمانند و تلاش کنند تا بالاخره روزی بتوانند به این خواسته خود دست یابند. بنابراین علاقه به رشته تحصیلی نقش مهمی در عملکرد تحصیلی دانشجویان دارد. هر چه علاقمندی و رضایت از تحصیل بیش‌تر باشد، انتظار می‌رود پیشرفت تحصیلی نیز بیش‌تر باشد [۳۰].

از محدودیت‌های این مطالعه، در نظر نگرفتن تأثیر عواملی مانند وضعیت اقتصادی دانشجو، میزان رضایت از خوابگاه و برنامه های فرهنگی، رضایت از سطح آموزشی دانشگاه، تسهیلات، منابع مالی و هزینه های مورد نیاز، محیط فیزیکی دانشگاه، ایمنی و امنیت دانشگاه و امکانات رفاهی و تفریحی دانشگاه بر میزان رضایت مندی از رشته تحصیلی و سلامت عمومی دانشجویان بود؛ که پیشنهاد می‌شود سایر پژوهشگران پیرامون متغیرهای ذکر شده، مطالعاتی انجام دهند. از محدودیت های دیگر پژوهش، عدم مشارکت تمامی دانشجویان انتخابی برای تکمیل پرسشنامه بود. علی رغم تلاش محققان جهت جلب همکاری بیشتر دانشجویان مورد مطالعه، تعدادی از دانشجویان تمایلی به شرکت در تحقیق

[DOI: 10.483/12/DSME.11.3.569.2]
Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 7:10 +0330 on Sunday November 8th 2026

نداشتند. شـاید دانـشجویانی کـه رضایـت کـمی از تحصیل داشتند در مطالعه شرکت نکرده باشند و این امـر می‌تواند احتمـالا در نتایج پژوهش تأثیرگذاشته باشـد.

نتیجه‌گیری:

نتایـج حاصلـه نشـان داد تعـداد دانشـجویانی کـه رضایـت کـمی از رشـته تحصیـلی خـود داشـتند به طـور قابـل توجهی کمتـر از تعـداد کسـانی بـود کـه رضایـت زیـادی داشـتند. بـه طور کلی میانگین رضایت از رشـته تحصیلی در سـطح متوسـط بـود. همچنیـن، بیـش از نصـف دانشـجویان شـرکت کـرده در مطالعـه از اخـتلال روانی خفیـف برخـوردار بودنـد. نتایـج بـه دسـت آمـده ارتباط معنـاداری بیـن رضایت از رشـته تحصیلی و نمـره سلامـت عمومی-سلامت روان نشـان نداد. بـرای بهبود وضعیـت سلامـت روان دانشـجویان، تقویـت اسـاتید مشـاور در دانشـگاه‌ها، فعالیـت مراکـز مشـاوره و شـناخت علائـق و اسـتعدادهای دانشـجویان در انتخـاب رشـته تحصیـلی ضروری اسـت. همچنیـن، برگـزاری کارگاه‌هـای آمـوزشی و توجـه بـه نقـش خانـواده و سیاسـت‌گذاری جامعـه بـرای تقویـت انگیـزه جوانـان و ارتقـاء سلامـت روان آنـان اهمیـت دارد. برنامه‌ریـزی مناسـب جهت حل مشـکلات دانشـجویان با هماهنگی اسـاتید و خانواده‌هـا بایـد بـه عنوان یـک اسـتراتژی موثر مـد نظر قرار گیرد.

ملاحظات اخلاقی:

پیروی از اصول اخلاق در پژوهش

بـه ایـن مقالـه برگرفتـه از طـرحی پژوهشی به شـماره ۹۲-۲۰-۸۹ و کـد اخلاق IR.SAVEHUMS.REC.1398.024 از دانشـگاه علوم پزشـکی سـاوه است.

حامی مالی

ایـن مقالـه بـا حمایـت مـالی معاونـت تحقیقـات دانشـگاه علـوم پزشـکی سـاوه انجـام شـده اسـت.

مشارکت نویسندگان

تمـام نویسـندگان در آمـاده سـازی ایـن مقالـه مشـارکت داشـته انـد.

تعارض منافع

هیچ گونه تعارض منافعی در پژوهش حاضر وجود ندارد.

تشکر و قدردانی

بدینوسیلـه، از معاونـت تحقیقـات و فنـاوری دانشـگاه علوم پزشـکی سـاوه تقدیـر و تشـکر بـه عمـل می آید.

[DOI: 10.483/12/DSME.11.3.569.2]

Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 7:10 +0330 on Sunday November 8th 2026

References

1. Pandya B, Ruhi U, Patterson L. Preparing the future workforce for 2030: the role of higher education institutions. Front. Educ. 2023; 8:1295249. DOI 10.3389/feduc.2023.1295249
2. Sanaei Nasab HO, Rashidy Jahan HH, Tavakoli RE, Delavari AR, Rafati HA. Amount of health-treatment services management bachelor students' satisfaction from their educational field. Educ Strateg Med Sci. 2010; 3(1):5-6. [In Persian] Link
3. Sadoughi M, Eskandari N. Predicting medical students' academic burnout based on academic self-efficacy: The mediating role of academic grit. IJME. 2023; 23:105-14. [In Persain] DOI: 10.21203/rs.3.rs-1976175/v1
4. Golabchi MR, Moeinzadeh F, Heshmat-Ghahdarijani K, Najimi A, Omid A. Clinical reasoning and basic science knowledge: Assessing the relationship in medical students. Iranian Journal of Medical Education 2023; 23 :118-125. [In Persain] DOI: 10.48305/23.0.118
5. Noorozi R, Ahangari SA, Saberi MK, Hamzei R, Ghane ET, Abedin S, et al. Examining the degree of satisfaction of medical librarianship and information science students of the country's universities of medical sciences with the field of study and their views on the field of study and career future. Journal of Islamic Life Style Volume. 2022; 6(3). Link
6. Shakeri Goki MH, Atoof F, Norouzi A, Ezzedin al-Khatib N, Mirhosseini F. Self-regulation of motivation and its relationship with demographic variables in undergraduate anesthesia students. IJME. 2023; 23:323-32. [In Persian] DOI 10.48305/23.0.323
7. Edraki M, Rambod M, Abdoli R. The relationship between nursing students' educational satisfaction and their academic success. IJME. 2011; 11(1). [In Persian] Link
8. Umbach PD, Porter SR. How do academic departments impact student satisfaction? Understanding the contextual effects of departments. RHE. 2002; 43:209-34. DOI: 10.1023/A:1014471708162
9. Malekshahi F, Farhadi A, Amini F. Study of job satisfaction among faculty members of Lorestan University of Medical Science. 2010; 12(1):1-8. [in Perian] Link
10. Baykal U, Sokmen S, Korkmaz S, Akgun E. Determining student satisfaction in a nursing college. Nurse Education Today. 2005; 25(4):255-62. DOI: 10.1016/j.nedt.2004.11.009 PMID: 15885856
11. Suarez VV, Shanklin CW. Evaluating career values of dietetic students: A model for other allied health professions. JAH. 2004; 33(1):51-4. Link
12. Akbarpoor Zanghalani MB, Khodayari Shouti S, Malekzadeh A. The relationship between mental health and achievement motivation among the students of Tabriz University of Medical Sciences. DSME. 2016; 3(2):14-24. [In Persian] Link
13. Alipour Birgandi S, Sahaghi H, Jelodari A. The relationship between perceived social support and Academic self-efficacy with social adjustment. DSME. 2015; 2(1):26-37. [In Persian] Link
14. Mirzayikhah M, Rezaee H, Javadi A, Mehralizadeh S, Dehdashti A, Heshmati Far S. Evaluating the ten-year educational performance of medical students in basic sciences at Semnan University of Medical Sciences. DSME. 2023; 9(4):12-21. [In Persian] DOI: 10.32598/DSME.9.4.449.3
15. Samadi M, Taghizadeh J, Esfahani ZK, Mohammadi M. Evaluating environmental health students' attitudes toward their discipline and future career in Hamedan University of Medical Sciences in 2008. IJME. 2010; 9(4):331. [In Persian] Link
16. Mehrabian F, Kashi S, Ganje Markieh Z. Investigating the mental health status and its related factors among the students of Guilan University of Medical Sciences. RME. 2022; 14(1):73-8. [In Persian] DOI: 10.52547/rme.14.1.73
17. Malakoutian M, Parvaresh A. The employment situation of environmental health graduates in Iran between. IJME. 2004; 2(10):65-70. [In Persian] Link
18. Alizadeh S, Sigarchian M. The motivation of choosing midwifery field of study and related factors among the midwifery students of Islamic Azad University Rasht Branch Iran. SDME. 2013; 10(1):78-86. [In Persian] Link
19. Rejali M, Mostajeran M, Lotfi M. Health students' attitude towards their field of study and future career in school of health Isfahan University of Medical Sciences. J Health Syst Res. 2011;

[DOI: 10.483/12/DSME.11.3.569.2]
Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 7:10 +0330 on Sunday November 8th 2026

6(1):106-115. [In Persian] Link

20. Hoseinzadeh E, Mahdavi M, Memari M, Safari M. The satisfaction of students with educational processes and services at Saveh University of Medical Sciences. DSME. 2023; 10(3):248-65. [In Persian] DOI: 10.32598/DSME.10.3.569.1

21. Jahani F, Farazi A, Rafiei M, Jadidi R, Anbari Z. Job satisfaction and its related factors among hospital staff in Arak in 2009. J Arak Uni Med Sci. 2010; 13(1):32-9. [In Persian] Link

22. Yousefi A, Ghassemi G, Firouznia S. The relationship between academic motivation and academic achievement in medical students of Isfahan University of Medical Sciences. IJME. 2009; 9(1):1. [In Persian] Link

23. Hashemi HJ, Mirmahalleh SR, Ghafelehbashy H, Sarichloo ME. Investigating the mental health of the first-and last-year students of QUMS (2005). JID. 2008; 12(2):42-9. [In Persian] Link

24. Dadkhah B, Mohammadi M, Mozafari N. Mental health status of the students in Ardabil University of Medical Sciences, 2004. J Ardabil Univ Med Sci. 2006; 6(1):31-36. [In Persia] Link

25. Ghamari F, Mohammadbeigi E, Mohammadsalehi N. The association between mental health and demographic factors with educational success in the students of Arak Universities. J Babol Univ Med Sci. 2010; 12(5):118-24. [In Persian] Link

26. DeVoe J, Fryer Jr GE, Hargraves L, Phillips RL, Green LA. Does career dissatisfaction affect the ability of family physicians to deliver high-quality patient care? J Fam Pract. 2002; 51(3):223-28. PMID: 11978232

27. Tovar E, Simon MA. Academic probation as a dangerous opportunity: Factors influencing diverse college students' success. CCJRP. 2006; 30(7):547-64. DOI: 10.1080/10668920500208237

28. Bahar E, Henderson AS, Mackinnon AJ. An epidemiological study of mental health and socioeconomic conditions in Sumatera, Indonesia. Acta Psychiatrica Scandinavica. 1992; 85(4):257-63. DOI: 10.1111/j.1600-0447.1992.tb01466.x

29. Ciarrochi J, Deane FP, Anderson S. Emotional intelligence moderates the relationship between stress and mental health. Personality and individual differences. 2002; 32(2):197-209. DOI: 10.1016/S0191-8869(01)00012-5

30. Shakurnia A, Alijani H, Najjar S, Elhampour H. Correlation between educational satisfaction and approaches to study and academic performance a study of nursing and midwifery students. IJME. 2014; 14(2):101-9. [In Persian] Link

31. Mosavy MH. The comparative study of health status of medical students and para-medical students trainee. J Gorgan Univ Med Sci. 2004; 6(1):101-7. [In Persian] Link

32. El Ansari W, Oskrochi R. What 'really'affects health professions students' satisfaction with their educational experience? Implications for practice and research. Nurse Education Today. 2004; 24(8):644-55. DOI: 10.1016/j.nedt.2004.09.002

Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 7:10 +0330 on Sunday November 8th 2026 [DOI: 10.483/12/DSME.11.3.569.2]